

řádného stavu, leč zjištěno jest, že původní práce žalovaného provedena byla povrchně a neodborně. Mohl se proto žalobce důvodně domnívati, že žalovaný nemá k provádění prací pokrývačských žádoucí vědomosti a potřebné odborné znalosti a že by oprava jím vykonaná opět nepřivedla střechu do řádného stavu. Uvažuje, že by pro případné poškození, které by cizím osobám a cizímu majetku z vadnosti jeho střechy vzejíti mohlo, snadno mohl býti stihán, byl tudíž plně oprávněn, poohlédnouti se po osobě, která by měla žádoucí vlastnosti, aby jí správa střechy mohla býti svěřena. Zbývala by tudíž jen třetí možnost, totiž, žádati přiměřené snížení odměny za práci. Leč i zde naráží žalobce na překážku, poněvadž odměnu za práci již zaplatil, a odměna, jak žalovaný sám uvedl v odvolání, byla mnohem nižší (jen 1.000 Kč) než náklad, spojený s opravou střechy. Ustanovení poslední věty Šu 1167 obč. zák., odkazující na ustanovení Šu 932, »že předavatel ručí za veškerou z a v i n ě n o u škodu« opravňuje však žalobce, by v případě, že nemají místa opatření právě uvedená, domáhal se náhrady škody zaviněné. Rozsudky nižších soudů zjišťují, že žalobci škoda vznikla a správně usuzují, že se tak stalo ze zavinění žalovaného; jest tudíž žalovaný povinen, škodu nahraditi a byl také k náhradě škody odsouzen. Příslušný nárok ovšem nezanikl uplynutím lhůty, stanovené pro uplatnění nároku ze správy.

Čís. 3367.

Předpis Šu 879 čís. 4 (§ 1 nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.) nevyžaduje, by tu byla skutková podstata lichvy dle Šu 4 cit. nař.

Nicotnost smlouvy lze namítati i proti postupníkovi, třebas byl postoupený dlužník pohledávku vůči němu uznal. Pouze uznání vůči b e z e l s t n ě m u postupníku zavazuje dlužníka dle Šu 1396 obč. zák. a pouze bezelstný postupník může se s účinkem dovolávati důvěry v pozemkovou knihu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1924, Rv I 1263/23.)

Václav H. prodal žalovanému nemovitosti za kupní cenu 121.000 Kč, která však v písemné kupní smlouvě ze dne 17. července 1922 uvedena byla jen 79.000 Kč. Žalovaný jednak zaplacením, jednak převzetím dluhu vypořádal na kupní cenu celkem 92.000 Kč, a zbytku 29.000 Kč, pro který vtěleno bylo na prodaných nemovitostech právo zástavní, nezaplatil. Zbytek ten byl postupní listinou ze dne 15. ledna 1923 postoupen Václavem H-em žalobci Josefu K-ovi, převod ten byl knihovně vtělen a žalovaný o tomto postupu vyrozuměn. Proti žalobě na zaplacení 29.000 Kč namítl žalovaný před procesním soudem a nabídl o tom důkazy, že kupní cena 121.000 Kč jest cenou lichvářskou, protože Václav H. koupil nemovitosti roku 1919 ve veřejné dražbě jen za 26.300 Kč, že cena jejich i s přísl. činila v době prodeje nejvýše 46.000 Kč, že prodávající využil nezkušenosti a mladého věku žalovaného, teprve 22-

letého a že zažalovanou pohledávku postoupil svému švakru, nynějšímu žalobci, který o všech těchto skutečnostech věděl, a tím se účastenství na lichvě dopustil. O b a n i ž š í s o u d y uznaly dle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Skutkovým přednesem, jehož právnícké hodnocení náleží soudům, uplatňoval žalovaný nicotnost kupní smlouvy ve smyslu Šu 879 čís. 4 obč. zák. ve znění třetí novely a Šu 1 čís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák. Právem vytýká dovolání napadenému rozsudku, že neposoudil věc po stránce právní správně, pokládaje tvrzení žalovaného za nerozhodná, ježto prý námitka lichvy by mohla míti úspěch jen proti původnímu prodávci, dále ježto prý žalobce nabyt pohledávky v důvěře ve veřejné knihy a ježto mimo to žalovaný vůči postupníkovi a nynějšímu žalobci svůj dluh uznal. Právem vytýká dovolání, že v důsledku tohoto nesprávného právního posouzení zůstalo řízení odvolací kusým. Právním podkladem žaloby jest nárok prodávců na zaplacení kupní ceny (§ 1062 obč. zák.). Tento právní důvod nezměnil se ani postupem, ježto pohledávka postupem se nezmění, a právo postupitele i postupníka jest totožné (§ 1394 obč. zák.), proto také postoupený dlužník podrží všechny námitky, které měl v čase postupu (§ 1396 obč. zák.). Žalovaný, namítнув nicotnost kupní smlouvy následkem lichvy, popřel tím právní jsoecnost žalobní pohledávky, protože z nicotné smlouvy nevznikají ani práva ani závazky. K nicotnosti kupní smlouvy stačilo by, kdyby tu byly předpoklady Šu 879 čís. 4 obč. zák., nebo Šu 1 čís. nař. ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. zák., třebaže by tu nebylo skutkové podstaty přečinu lichvy podle Šu 4 cit. čís. nař. (motivy k Šu 879 III. novely str. 263 a věstník min. sprav. z roku 1914 str. 559). Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že námitka podle Šu 879 čís. 4 obč. zák. vyloučena jest proti postupníkovi a že mohla by býti uplatňována jen proti původnímu prodávci, protože prý v důsledku nicotnosti měla by každá strana vrátiti, co z nicotné smlouvy obdržela, což prý prakticky lze provésti jen mezi původními smluvníky. Odvolací soud přehlíží, že v tomto sporu nemá býti rozhodováno o nicotnosti kupní smlouvy a o vrácení vzájemného plnění jako o věci hlavní, nýbrž jen jako o předurčující otázce, by mohlo býti rozhodnuto o návrhu žalobním, zda jest žalovaný povinen zažalovanou pohledávku žalobci zaplatiti. Toto řešení dojde výrazu jen v důvodech rozhodnutí a nenabude moci práva vůči postupiteli, v tomto sporu jako strana nesúčastněnému. Je-li pravdivým tvrzení žalovaného, že kupní smlouva následkem lichvy jest nicotnou, nemá smlouva vůbec právních účinků a nelze z ní žádných nároků vyvozovati. Námitka nicotnosti může býti uplatňována i proti postupníkovi a to i v tom případě, že by vůči němu postoupený dlužník byl zažalovanou pohledávku podle Šu 1396 obč. zák. uznal. Neboť tím liší se právě n i c o t n o s t smlouvy od pouhé neplatnosti, že

nemůže býti zhojena a to ani uznáním dlužníkovým. Dále přehlédl odvolací soud, že zákon důvěru ve veřejné knihy, t. j. důvěru, že knihovní stav srovnává se s pravým právním stavem, chrání jen u bezelstného nabyvatele knihovního práva (§ 1500 obč. zák. a § 63 knih. zák.) a že jen uznání vůči bezelstnému postupníkovi zavazuje dlužníka, aby svého nového věřitele uspokojil (§ 1396 obč. zák.). O této žalobcově bezelstnosti se důvody napadeného rozsudku nezmiňují a žalobcova bezelstnost byla by vyloučena, kdyby bylo pravdivým tvrzení žalovaného, že postupník o lichevní povaze kupní smlouvy věděl. Uznání dluhu se strany žalovaného, které žalovaný popřel, které však napadený rozsudek na základě lístku ze dne 19. ledna 1923 vzal za dokázané, by tedy samo o sobě k odsouzení žalovaného ještě nestačilo, nchledě ani k tomu, že není ze spisů zjevno, z jakého podnětu a vůči komu žalovaný ono písemné prohlášení učinil.

Čís. 3368.

Ustanovení šu 1409 obč. zák. jest použiti i na ručení toho, kdo vstoupil do firmy kupce jednotlivce jako veřejný společník společnosti, jež vstupem jeho vznikla.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1924, Rv I 1307/23.)

Žalovaný Antonín H. vstoupil dne 8. června 1921 jako veřejný společník do firmy Václava H-a, jež byla dosud vedena jako firma kupce jednotlivce. Dne 31. prosince 1921 žalovaný opět z firmy vystoupil. Ve vyrovnávacím řízení firmy smluvena byla 20% splátka do 3 měsíců a další 20% splátka do 9 měsíců od potvrzení vyrovnání. Žalobci příslušela z dodávek z března a dubna 1921 proti firmě Václav H. pohledávka 20.000 Kč a ježto ani firma ani Václav H. nezaplatili žalobci včas vyrovnací kvoty, domáhal se žalobce zaplacení 4.000 Kč na žalovaném. Soudy všech tří stolic uznaly dle žaloby, Nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Názor odvolacího soudu, že žalovaný, když vstoupil do firmy Václava H-a jako veřejný společník, jest, ježto, vstupuje do firmy převzal tím na venek i jmění této firmy, také práv z dluhů k jmění (podniku) firmy náležejících, není, jak s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 šu 503 c. ř. s. dovolatel uplatňuje, právně mylným. Dotyčný názor odvolacího soudu jest ustanovením šu 1409 obč. zák. a šu 187 třetí dílčí novely plně opodstatněn. Že by se těchto ustanovení na obchodní věci použití nedalo, nelze vzhledem k čl. 1 obch. zák. tvrditi. V důsledku toho žalovaný, přistoupev k vyrovnávacímu řízení shora jmenované firmy, z níž zatím vystoupil, a uzavřev narovnání ze dne 21. dubna 1922, jest povinen podle tohoto vyrovnání zaplatiti i pohledávku žalobcovu, třeba tato